

บทที่ 4 การศึกษาของประเทศเนเธอร์แลนด์

1. ลักษณะสภาพทั่วไป (General Background)

เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่าพื้นที่ของประเทศเนเธอร์แลนด์ประมาณครึ่งหนึ่งเป็นพื้นที่ที่ต่ำกว่าระดับน้ำทะเล (Sea Level) คนทั่วไปจะเรียกประเทศเนเธอร์แลนด์ว่า ประเทศฮอลแลนด์ (Holland) เรียกประชาชนว่า ชาวดัตช์ (Dutch) ประเทศที่มีพื้นที่ทั้งหมด 16,000 ตารางไมล์ หรือ 41,545 ตารางกิโลเมตร ประชากรประมาณ 15,022,000 คน

(ข้อมูล ปี ค.ศ. 1992) ส่วนใหญ่ นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันแคทอลิก (Roman Catholic) คือ 33 เปอร์เซ็นต์ ภาษาราชการใช้ภาษาดัตช์ในการติดต่อสื่อสาร นอกจากนี้ยังมีภาษาที่สองอีก คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส เมืองหลวงชื่อ อัมสเตอร์ดัม (Amsterdam) แต่มีเมืองเฮก (The Hague) เป็นที่ตั้งศูนย์กลางที่ทำการรัฐบาล และที่สำคัญคือ ศาลโลก (World Court) โดยภาพรวมแล้วประชากรชาวดัตช์เป็นคนที่มีความเฉลียวฉลาด สามารถปรับปรุงใช้พื้นที่ที่ต่ำกว่าระดับน้ำทะเลมาใช้ในการเกษตรกรรมได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ชาวดัตช์ยังมีความรู้เชี่ยวชาญในการต่อเรือ เนเธอร์แลนด์มีทั้งหมด 12 จังหวัด และมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

2. พัฒนาการทางการศึกษา (Development of Schooling)

กล่าวโดยความเป็นจริงแล้ว เนเธอร์แลนด์หรือฮอลแลนด์มีประวัติการศึกษาอย่างยาวนาน โดยเริ่มตั้งแต่ที่เนเธอร์แลนด์เป็นสาธารณรัฐในเริ่มแรกระบบการศึกษาดูเหมือนว่าจะอยู่ภายใต้การดูแลและควบคุมของรัฐบาลกลางคือ กระทรวงศึกษาธิการที่มีหน้าที่ดูแลการศึกษา ระบบประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา จนกระทั่งปี ค.ศ. 1813 (พ.ศ. 2457) ระบอบการปกครองที่เป็นแบบประชาธิปไตย (A Constitutional Monarchy) ได้ประกาศใช้เป็นผลทำให้

ชาวเนเธอร์แลนด์ มีสิทธิเรียกร้องสิทธิต่างๆ รวมทั้งสิทธิทางการศึกษา ผู้ปกครองของเด็กสามารถที่จะเลือกการศึกษาแก่เด็กได้ จะเห็นได้ชัดเจนว่าในช่วงปี ค.ศ.1900 จะมีจำนวนเด็กที่อยู่ในระบบโรงเรียนรัฐบาลถึง 59 เปอร์เซ็นต์ และเข้าศึกษาในการจัดการของภาคเอกชน 31 เปอร์เซ็นต์ (Postlethwaite, T.N., 1988 : 499) แต่พอในช่วงปี ค.ศ. 1980 จำนวนของเด็กนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนรัฐบาลกลับลดลงคือ 32 เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่จำนวนของเด็กที่เข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนกลับเพิ่มขึ้น

เป็น 68 เปอร์เซ็นต์ มุมมองอีกประการหนึ่งก็คือว่าแข่งขันทางการศึกษาของนิยายทางศาสนา คือ โปรเตสแตนต์และ แคทอลิก แต่ทั้งนี้ก็ได้คณะกรรมการโรงเรียน (School Boards) ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ถึงเสรีภาพ (Liberty) ในการดำเนินงานทางการศึกษา แต่อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการโรงเรียน (School Boards) ก็ถูกกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษาดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนมีอิสรภาพพื้นฐานในการดำเนินนโยบายทางการศึกษาตามสภาพสังคม
2. โรงเรียนมีอิสรภาพในแนวคิด และสร้างสรรค์งานทางการศึกษา โดยคำนึงถึงการตัดสินใจของคณะกรรมการโรงเรียนเป็นหลัก
3. โรงเรียนมีเสรีภาพในการกำหนดโครงสร้างของการบริหารงานรวมทั้งกลยุทธในการสอน แต่ต้องอยู่ภายใต้การดูแลของรัฐ (States) ซึ่งจะเน้นในเรื่องของคุณภาพทางการศึกษาเป็นหลัก (Qualitative Requirement)

นอกจากนี้คณะกรรมการโรงเรียนสามารถดำเนินงานได้เองต่อไปนี้

1. เปิดและปิดการทำกรของโรงเรียนได้ รวมทั้งการเปิดและปิดภาควิชาได้ตามความเห็นชอบของคณะกรรมการ
2. แต่งตั้งและถอดถอนครูใหญ่ ครูอาจารย์และครูผู้ช่วยสอน (non-teaching staff)
3. รับนักเรียนเข้า ย้าย หรือไล่ออก (remove)
4. ตัดสินใจในการวางรูปแบบโครงสร้างทางการศึกษา
5. กระตุ้นให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทางการศึกษามากขึ้น

6. เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน รวมทั้งสถาบันการศึกษาอื่น ๆ
จะเห็นได้ว่า บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนเป็นผู้ที่มีอำนาจ (Authority) ทั้ง
ทางตรงและทางอ้อม เพื่อนำมาซึ่งประสิทธิภาพและคุณภาพของนักเรียนที่จบออกไป แต่สิ่งหนึ่ง
ที่คณะกรรมการโรงเรียนได้ตระหนักถึงคือ การเชื่อมสัมพันธ์กันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จุดมุ่งหมายของการศึกษา (Goals of the Education System)

ระบบการศึกษาของชาวดัตช์มีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. ให้ความยุติธรรมแก่ประชากรที่มีแนวความคิดแตกต่างกันไป ได้รับการศึกษา
2. ให้โอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันในทุกกลุ่มสังคม (Social Groups)
3. การศึกษาต้องถ่ายทอดวัฒนธรรม (Cultural transmission)
4. การศึกษาต้องส่งเสริมการเลื่อนขั้นในทางสังคม
5. ต้องรักษาไว้และพัฒนาความเจริญงอกงามและสวัสดิการทางสังคม
6. ต้องฝึกเด็กให้เกิดทักษะงานเชี่ยวชาญและสามารถปฏิบัติได้ในระดับที่แตกต่างกัน
7. ต้องส่งเสริมประชาธิปไตยและความเป็นอิสระ (democratization emancipation)
8. ต้องส่งเสริมการกระจายอำนาจทั้งทางด้านบริหารและการจัดการ
9. ต้องส่งเสริมการคิดและประดิษฐ์วัฒนธรรมใหม่

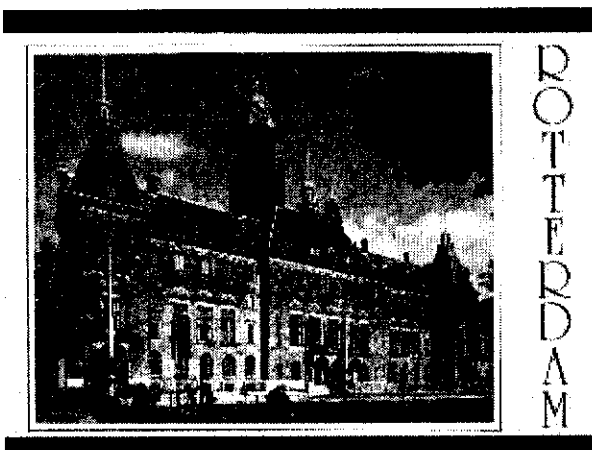
จากจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของเนเธอร์แลนด์เราจะเห็นภาพรวมว่า การศึกษานั้น
จะเน้นความเป็นเอกัตบุคคลมากขึ้นและส่งเสริมถึงความเป็นอิสระในการทำงานให้สอดคล้องกับ
ความต้องการของสังคม

3. ระบบการศึกษา (Educational System)

การศึกษาของประเทศเนเธอร์แลนด์ก็เหมือนกับการศึกษาทั่ว ๆ ไปในโลก กล่าวคือ
จะจัดการศึกษาภาคบังคับ การศึกษาระดับมัธยมศึกษา การศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย และ
การศึกษาต่อเนื่องหรือการศึกษาผู้ใหญ่ ระบบการศึกษาของประเทศนี้มีการจัดดำเนินการดังนี้

3.1 ระดับอนุบาลศึกษา (Kindergarten)

นักเรียนที่เข้าเรียนในระดับนี้ส่วนมากจะอายุ 3-5 ขวบ และเป็นความต้องการของผู้ปกครองที่จะส่งเสริมให้เด็กได้มีความพร้อมก่อนที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาต่อไป จากการสัมภาษณ์ Mr.Oijen Theo de Reus เจ้าหน้าที่สรรพากรแห่งเมือง Rotterdam ได้ให้ข้อมูลว่า ปัจจุบันนี้ (ปี ค.ศ. 1997) ผู้ปกครองที่มีบุตรหลานจะนิยมส่งเด็กเข้าเรียนครบ 100 เปอร์เซ็นต์เต็ม

3.2 ระดับประถมศึกษา (Primary School)

การเรียนในระดับนี้ถือว่าเป็นการศึกษาภาคบังคับ (Compulsory Education) จะใช้เวลาเรียน 6 ปี นักเรียนจะต้องใช้เวลาเรียนอย่างน้อย 12 เทอม เด็กที่มีอายุระหว่าง 6 ปี ถึง 14 ปี จะต้องได้รับการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา ปี ค.ศ. 1900 (แต่มีผลบังคับใช้ในปี ค.ศ.1975) นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนอีกหลายประเภทที่รัฐบาลจัดให้แก่เด็กพิการ (Disabilities or Handicapped children) หลังจากจบการศึกษาในระดับประถมศึกษาแล้ว นักเรียนอาจจะแยกไปเรียนชั้นมัธยมศึกษาหรือจะเรียนเพิ่มเติมด้านวิชาชีพ ซึ่งเรียกว่า การศึกษาประกอบชั้นประถม ซึ่งเป็นหลักสูตรเสริมเน้นวิชาชีพที่สนองความต้องการที่จะเรียนได้ เช่น การช่างต่างๆ นอกจากนี้ รัฐบาลเนเธอร์แลนด์ยังได้จัดวิชาชั้นประถมแบบขั้นสูง (Advanced Primary Education) ซึ่งจะบรรจุวิชาเลขานุการ ธุรกิจการค้า ภาษาต่างประเทศ (อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน) อีกก็ได้ ใช้เวลาเรียน 3-4 ปี (เรื่องศรี ศรีทอง, 2524 : 183)

3.3 ระดับมัธยมศึกษา (Secondary School)

มัธยมศึกษาของเนเธอร์แลนด์ได้รับความสนใจเป็นพิเศษหลังจากที่ได้ปรับรีอโครงสร้างใหม่ (Re-engineering) ในปี ค.ศ. 1968 ตามพระราชบัญญัติมัธยมศึกษาซึ่งเรียกว่า Mammoth Act. (Postlethwaithe, T,N, 1988 : 500) การศึกษาในระดับนี้แบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ (Grammar School) หรือบางครั้งเราก็เรียก ลักษณะโรงเรียนประเภทนี้ว่า (Preuniversity education) ใช้เวลา 6 ปี ภาษาลาตินและกรีก จะถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรซึ่งเป็นวิชาบังคับ (Core - Subject) นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนภาษาผสม ด้วย โปรแกรมการเรียนในโรงเรียน Grammar School แบ่งเป็น 2 โปรแกรมคือ โปรแกรม ทางด้านสังคมศาสตร์ (ภาษาวรรณคดี) และโปรแกรมทางด้านคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์

2. โรงเรียนมัธยมศึกษาจูเนียร์และซีเนียร์ (Junior and Senior School) บางครั้งก็ เรียกว่า Modern Grammar โดยทั่วไปใช้เวลาเรียน 5 ปี บางแห่งก็เรียน 6 ปี มีโปรแกรมต่าง ๆ ให้เด็กเลือกมากมาย ซึ่งคล้ายกับโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่ว ๆ ไปของประเทศไทย

3. โรงเรียนมัธยมศึกษาสายอาชีพ (Junior and Senior Vocational training and vocational college) ใช้เวลาเรียน 2 - 3 ปี โรงเรียนชนิดนี้เปิดสอนวิชาต่าง ๆ เพื่อให้มี ความชำนาญในระดับกลางเช่น โรงเรียนเทคนิควิชาช่างเดินเรือ วิศวกรเรือกลไฟ เรือประมง โรงเรียนฝึกอาชีพของโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ

4. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนแบบผสม (Miscellaneous types) ซึ่งจะทำการสอนทั้งเต็มเวลาและนอกเวลาเรียน (full time or part time) เช่น โรงเรียนที่ เปิดวิชาที่ฝึกอบรมให้เป็นคนทำงาน (young workers) ส่วนระบบการสอบเพื่อจบการศึกษานั้น จะเป็นระบบเกรด (Grading System) การสอบจะมี 2 ส่วนคือ สอบวิชาบังคับ (Compulsory subjects) ซึ่งมีความหมายรวมถึง สอบกระบวนวิชาต่าง ๆ ที่นักศึกษาเลือกไปเรียน การเรียน และการสอบข้อเขียนแห่งชาติอีกวิชาหนึ่ง (National Written Examination)

ตามกฎหมายการศึกษาภาคบังคับของเนเธอร์แลนด์ ปี ค.ศ.1900 (The Compulsory Education) กำหนดการฝึกงานของนักเรียนไว้ดังนี้ 2 ปีแรกจะต้องเรียนวิชาพื้นฐาน (Primary courses) และเรียนวิชาชีพเฉพาะ 1 ปี นักเรียนที่มีอายุ 12 ปีขึ้นไปสามารถที่จะเลือก เรียนตามความถนัดของตนเอง

นอกจากโรงเรียนมัธยมศึกษาที่กล่าวมาแล้ว ยังมีโรงเรียนเกษตรกรรมอีกหลายแห่ง ที่ทำหน้าที่สอนในระดับเดียวกัน ซึ่งแบ่งเป็น

1. โรงเรียนเกษตรกรรมขั้นต้น
2. โรงเรียนเกษตรกรรมขั้นกลาง
3. โรงเรียนเกษตรกรรมขั้นสูง

โรงเรียนเกษตรกรรมขั้นต้น (Primary Agricultural School) แบ่งเป็น พวกสวนผัก พืชไร่ พืชสวน โคนม ผู้ที่จะเรียนขั้นนี้ต้องจบชั้นประถมศึกษาภาคบังคับ 6 ปี เสียก่อน แล้วเข้าเรียนอีก 4 ปี ผู้ที่จบออกมาส่วนมากจะออกไปประกอบอาชีพตามสาขาที่เรียนมา มีวิชาชีพเกษตรระยะสั้นอีกหลายแขนง ส่วนมากเปิดเรียนหน้าหนาวเพียง 2-3 เทอมเท่านั้น

โรงเรียนเกษตรกรรมขั้นกลาง (Lower Secondary Agricultural School) เรียนทางเกษตรทั่วไปและทางพืชกรรมศาสตร์โดยเฉพาะ มีหลักสูตรการเรียน 2-3 ปี ผู้ที่จะเข้าโรงเรียนนี้จะต้องจบปีที่ 3 จากโรงเรียนยิมเนเซียมและ H.B.S. เสียก่อน และต้องมีความชำนาญงานในฟาร์มมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี

โรงเรียนเกษตรกรรมขั้นสูง (Higher Secondary Agricultural School) และ (Higher Horticultural School) หลักสูตร 3 - 4 ปี ผู้ที่จะเข้าเรียนจะต้องเป็นผู้ที่เคยทำงานในฟาร์มมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี และต้องสำเร็จชั้นปีที่ 4 และ 5 จากโรงเรียนยิมเนเซียมและ H.B.S. ด้วย เมื่อจบแล้วสามารถจะไปต่อมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ของรัฐได้อีกด้วย

มีโรงเรียนเกษตรกรรมขั้นสูงแห่งหนึ่งสอนเป็นภาษาอังกฤษ (มีแห่งเดียว) เปิดสอนเมื่อ พ.ศ. 2505 นับเป็นโอกาสดีแก่นักศึกษาจากต่างประเทศชื่อโรงเรียน "วิทยาลัยเกษตรประเทศร้อน" (College of Tropical Agriculture) อยู่ที่เมือง Deventer ผู้ที่จะเข้าต้องจบชั้นปีที่ 4, 5 จาก H.B.S. และยิมเนเซียมและทำงานในฟาร์มมาก่อนไม่น้อยกว่า 1 ปี (สำหรับผู้ที่จบเตรียมอุดมศึกษาของเราสามารถจะเข้าได้) ใช้เวลาเรียน 3 ปี จบแล้วจะได้ Diploma เทียบเท่ากับอนุปริญญาของประเทศไทย สามารถเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้

3.4 การศึกษาในระดับอุดมศึกษา (Higher Education)

การศึกษาในระดับนี้จะเน้นการศึกษาในมหาวิทยาลัย (University Studies) และการศึกษาวิชาชีพชั้นสูง (Higher professional Education) การศึกษาในระดับอุดมศึกษาของเนเธอร์แลนด์จะได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ (Subsidized by State) มีสมาคมของสถาบันทางการศึกษาวิชาชีพพระดับสูง (Association of Institutes for Higher Professional Education) และสมาคมของการประสานงานมหาวิทยาลัย (Association of Cooperating Universities in the Netherlands) เป็นหน่วยงานที่ให้คำปรึกษาและจัดรูปแบบขององค์กรหรือการทำงานของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปัจจุบันนี้มีมหาวิทยาลัย 21 แห่งและมีสถาบันวิชาชีพชั้นสูง (Hoged Beropes Onderwijs) อีกประมาณ 90 แห่ง

หลักการหรือนโยบายของอุดมศึกษาของเนเธอร์แลนด์

1. ให้ความรู้ทางวิชาการ (Education) แก่นักศึกษา
 2. นักศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงการเกษตรกรรม (Agriculture)
 3. ผู้ที่เรียนในระดับอุดมศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และใช้เทคโนโลยีเป็น (Technology)
 4. ผู้ที่เรียนในระดับอุดมศึกษาจะต้องสามารถนำวิชาความรู้ไปพัฒนาตนเองเพื่อการมีสุขภาพที่ดี (Good Health)
 5. ผู้ที่เรียนในระดับอุดมศึกษาสามารถทำงานการบริหารงานทั่ว ๆ ไปได้ (Administration)
 6. นักศึกษาที่จะสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพสังคมได้ (Social Contexts)
 7. นักศึกษาต้องมีความชื่นชมในศิลปวัฒนธรรมของตนเอง (Fine Art)
- จากหลักการและจุดมุ่งหมายการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของเนเธอร์แลนด์จะเห็นได้ว่า นักศึกษาผู้ที่จบการศึกษาแล้วนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีความงามทางวิชาการ (Academic

Competence) และเข้าใจและดำรงตนในสภาพแวดล้อมได้อย่างดี โดยทั่วไปแล้วการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศนี้จะประกอบด้วย

1. การฝึกหัดครู (Teacher Training)
2. การศึกษาวิชาชีพ (Vocational Education)
3. การศึกษาในมหาวิทยาลัย (University Studies)

3.4.1 การฝึกหัดครู (Teacher Training) ครูจะได้รับการฝึกอบรมใน

สถาบันการศึกษาของรัฐเพื่อประกอบอาชีพครู จะต้องจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษามาก่อน และมีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ ผู้ที่จะเป็นครูสอนในระดับการศึกษา ก่อนวัยเรียนหรืออนุบาลและครูผู้สอนในระดับประถมศึกษา จะต้องใช้เวลาเรียน 3-4 ปี ในมหาวิทยาลัยของรัฐ วิทยาลัยนี้ดำเนินการสอนโดยคณะศาสนศาสตร์ (Theology Faculty) โดยเฉพาะนิกายโปรเตสแตนต์ ส่วนนักศึกษาที่ต้องการจะเป็นครูในระดับมัธยมศึกษา จะต้องเข้าสอบข้อสอบของรัฐ นักศึกษาที่จบจากมหาวิทยาลัยและนักศึกษาที่จบจากโรงเรียนเทคนิค ระดับสูง รวมทั้งนักศึกษาทางด้านอาชีพศึกษา ถ้าต้องการที่จะประกอบอาชีพต้องสอบให้มีประกาศนียบัตรทางการสอนรับรอง หนึ่งจะต้องมีลงวิชาชีพครูกับคณะที่สอนทางการศึกษา (อบรม สนิทบาล, 2537 : 125)

3.4.2 การศึกษาวิชาชีพขั้นสูง การศึกษาในระดับนี้จะมุ่งเน้นการฝึกทักษะ (Skill) เป็นสำคัญ เพื่อให้นักศึกษาที่จบออกไปแล้วสามารถประกอบอาชีพในระดับสูง (Skilled Labour) และสามารถฝึกคนรุ่นใหม่ต่อไปได้ การศึกษาวิชาชีพขั้นสูงส่วนมากจะเป็นเรื่อง การพาณิชย์ การต่อเรือ การบินพาณิชย์ ซึ่งส่วนมากจะทำให้มีโปรแกรมฝึกงาน เช่น Sandwich Course คือ โปรแกรมการเรียน 6 เดือน และฝึกงานอีก 6 เดือนสลับกัน Apprenticeship Programme และโปรแกรม Dual System ซึ่งโปรแกรมทั้งหมดจะสนองต่อความต้องการของรัฐ ในการฝึกวิชาชีพ

3.4.3 การศึกษาในมหาวิทยาลัย (University Education) ปัจจุบันนี้ มหาวิทยาลัย 21 แห่งที่ทำการเปิดสอนทั้งสาขาวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์รวมทั้งศาสนศาสตร์ ตามกฎหมายมหาวิทยาลัยของเนเธอร์แลนด์ (University act) มีมหาวิทยาลัยต่างๆ (Universities) ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยของรัฐ (State Universities) 9 แห่ง
2. มหาวิทยาลัยขององค์กรทางศาสนา (Denominational Universities) 3 แห่ง

3. มหาวิทยาลัยแห่งเมือง (Municipal University) 1 แห่ง

นอกจากนี้ยังมีมหาวิทยาลัยอื่นๆ 8 แห่ง มหาวิทยาลัยศาสนศาสตร์ (Theological Universities) 7 แห่ง และมหาวิทยาลัยการบริหารธุรกิจ (University of Business Administration) 1 แห่ง ส่วนมหาวิทยาลัยเปิด (Open University) จะเปิดสอน 7 สาขาดังนี้

1. กฎหมาย (Law)
2. เศรษฐศาสตร์ (Economics)
3. บริหารธุรกิจ (Business Administration)
4. วิทยาศาสตร์เทคนิค (Technical Sciences)
5. รัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administration)
6. วิทยาศาสตร์วัฒนธรรม (Cultural Sciences)
7. วิทยาศาสตร์สังคม (Social Sciences)

(Resandt, A.W, 1992 : 302 - 310)

จะเห็นได้ว่าการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยของเนเธอร์แลนด์นั้นจะเป็นการวิจัยและการฝึกทักษะให้ผู้สำเร็จการศึกษายกออกไปแล้วสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามความถนัดและออกไปปรับใช้สังคมได้อย่างชัดเจน

3.4.4 การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาพิเศษ (Adult and Special Education) ในมุมมองของนโยบายของการรวมตัวระหว่างผู้สูงอายุชายกับผู้สูงอายุหญิง ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญโดยปราศจากการดูถูกเผ่าพันธุ์ (Without Ethnocentrism) แนวความคิดทางการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุแล้วมีดังต่อไปนี้

1. เพื่อเสริมสร้างวุฒิภาวะและความเชื่อมั่นในตนเอง (Self - Reliance and Maturity) ผู้สูงอายุมีจำนวนมากที่เดียวที่สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ต่างๆ ความรู้เก่าๆ แก่คนหนุ่มสาวรุ่นใหม่ (New Generations) เพื่อให้การถ่ายทอดประสบการณ์และความรู้เหล่านี้ได้อย่างถูกต้อง โปรแกรมการฝึกอบรม ทบทวน (Retraining) จึงเกิดขึ้นมากมาย

2. เพื่อส่งเสริมทักษะการติดต่อสื่อสาร (Communication Skills) การเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็วทำให้ผู้สูงอายุมีการติดต่อกับสังคมค่อนข้างน้อย ซึ่งถ้าผู้สูงอายุได้มีโอกาสติดต่อกับบุคคลอื่นนอกจากครอบครัวแล้วการแลกเปลี่ยนความรู้ แนวทางการดำเนินชีวิตที่สงบสุข

3. เพื่อเสริมสร้างการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Experience Exchange) ประสบการณ์ในแต่ละช่วงอายุของคนมีความแตกต่างกันไป เพราะฉะนั้นการที่ผู้สูงอายุได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางการศึกษากับคนที่แตกต่างวัฒนธรรมย่อมเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้สูงอายุไม่เบื่อหน่ายชีวิต (ธงชัย สมบูรณ์, 2541 : 5)

จากแนวคิดดังกล่าวนี้ทำให้รัฐบาลในทุกประเทศของยุโรปริเริ่มดำเนินการทางการศึกษาให้แก่ผู้สูงอายุได้ดำเนินการในลักษณะดังต่อไปนี้

1. ฝึกทบทวนทักษะพื้นฐาน (Retraining of Fundamental Skills) โดยเฉพาะทักษะทางการอ่าน (Reading) มีหน่วยงานทั้งภาคเอกชนและภาครัฐให้การสนับสนุน โดยการเปิดห้องสมุด ศูนย์บริการทางวิชาการ มีทั้งระบบที่เปิดหลังเวลาทำงาน (A working period) และเปิดเต็มวัน (Full time of service)

2. ฝึกทบทวนทักษะทางด้านวิชาชีพ (Retraining of Vocational/Professional Skills) การฝึกวิชาชีพของประเทศสหภาพยุโรปนั้นมีหลายโปรแกรม เช่น ทวิภาคี (Dual System) แซนวิชโปรแกรม (Sandwich Programme) ซึ่งโปรแกรมทางการศึกษาเหล่านี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้เพิ่มพูนความรู้ และถ่ายทอดไปสู่คนรุ่นต่อไปอีกด้วย

3. ฝึกทบทวนการมีส่วนร่วมทางสังคม (Retraining of Social Incentives) ผู้สูงอายุหลังจากเกษียณการทำราชการ (Retirement) ส่วนมากจะเก็บตัวเงียบการมีส่วนร่วมทางสังคมน้อยลงทำให้รู้สึกว่าเหงา การฝึกอบรมเพื่อให้มีโอกาสรับใช้สังคมมากขึ้น มีสมาคมผู้สูงอายุเพื่อพัฒนาในแนวต่างๆ เช่น สมาคมผู้สูงอายุเพื่อพัฒนาเด็กพิการ เป็นต้น (Lehr, U.M., 1989, 43 - 52)

ส่วนการศึกษาพิเศษ (Special Education) นั้นรัฐบาลเนเธอร์แลนด์ได้จัดตั้งโรงเรียนเพื่อคนพิการต่าง ๆ เช่น หูหนวก ตาบอด รูปแบบของการดำเนินงานมีทั้งภาคเอกชนและรัฐบาลที่เข้ารับผิดชอบ ส่วนเด็กพิการเหล่านี้โรงเรียนบางแห่งได้เปิดโอกาสให้เข้าเรียนกับเด็กปกติ บางโรงเรียนก็จัดเป็นโรงเรียนเฉพาะ แต่ทั้งนี้โดยภาพรวมทางการศึกษาแล้วรัฐบาลให้ความสำคัญต่อการศึกษาพิเศษเป็นอย่างยิ่ง

4. การบริหารการศึกษา (Educational Administration)

การบริหารการศึกษาของประเทศนี้กระทรวงศึกษาธิการ วัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์ (Ministry of Education Culture and Sciences) มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทำหน้าที่รับผิดชอบการศึกษาทุกอย่างซึ่งปัจจุบัน (กรกฎาคม 2547) คือ Maria Josephina Arnoldina (Maria) van der Hoeven และยังมีหน้าที่พิเศษในการให้คำแนะนำ รับผิดชอบต่อมหาวิทยาลัย ครู อาจารย์ และนโยบายเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ในมหาวิทยาลัย มีเลขาธิการของรัฐ 2 คน ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยรัฐมนตรี มีความรับผิดชอบ (Responsibilities) แตกต่างกันไป คนที่หนึ่งจะมีหน้าที่รับผิดชอบระดับการศึกษา ก่อนเข้าเรียน การศึกษาระดับประถมศึกษา และการศึกษาพิเศษ รวมทั้งบริการพิเศษทางการศึกษาอีกด้วย ส่วนเลขาธิการคนที่ 2 จะมีหน้าที่รับผิดชอบ การศึกษาระดับมัธยมศึกษา การศึกษาผู้ใหญ่ การก่อสร้าง และการวางแผนโรงเรียน นอกจากนี้รัฐมนตรียังมีหน้าที่รับผิดชอบนโยบายทางวิทยาศาสตร์อีกด้วย

การศึกษาทางด้านการเกษตร อยู่ภายใต้การบริหารของกระทรวงเกษตรและการประมง ส่วนสภาการศึกษา มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่รัฐมนตรีเกี่ยวกับการศึกษาทั่วไป สภามหาวิทยาลัย มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่รัฐบาลและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

5. บทสรุป (Conclusion)

ระบบการศึกษาของเนเธอร์แลนด์มีการศึกษาภาคบังคับ 10 ปี ซึ่งมีทั้งแบบเรียนไม่เต็มเวลา เด็กที่เรียนในชั้นประถมศึกษาจะใช้เวลาเรียน 6 ปี วิชาที่เรียนส่วนมากจะเป็นการเตรียมตัวสำหรับการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาต่อไป ส่วนการศึกษาในระดับอุดมศึกษานักศึกษาจะมีโอกาสแสดงความคิดเห็น โดยมีอาจารย์คอยให้คำแนะนำ นักศึกษาส่วนใหญ่จะลงเรียนตามวิชาที่ถนัดและสนใจ และส่วนใหญ่จบออกไปรับใช้สังคมได้เป็นอย่างดี

Figure 2.1 The Dutch education system

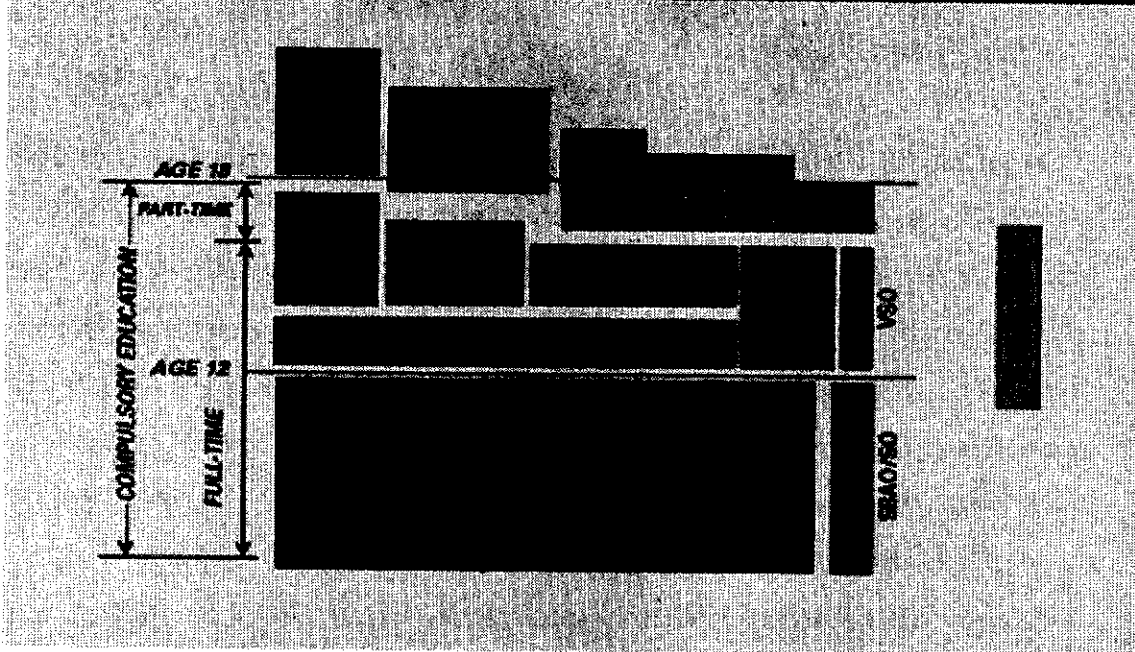
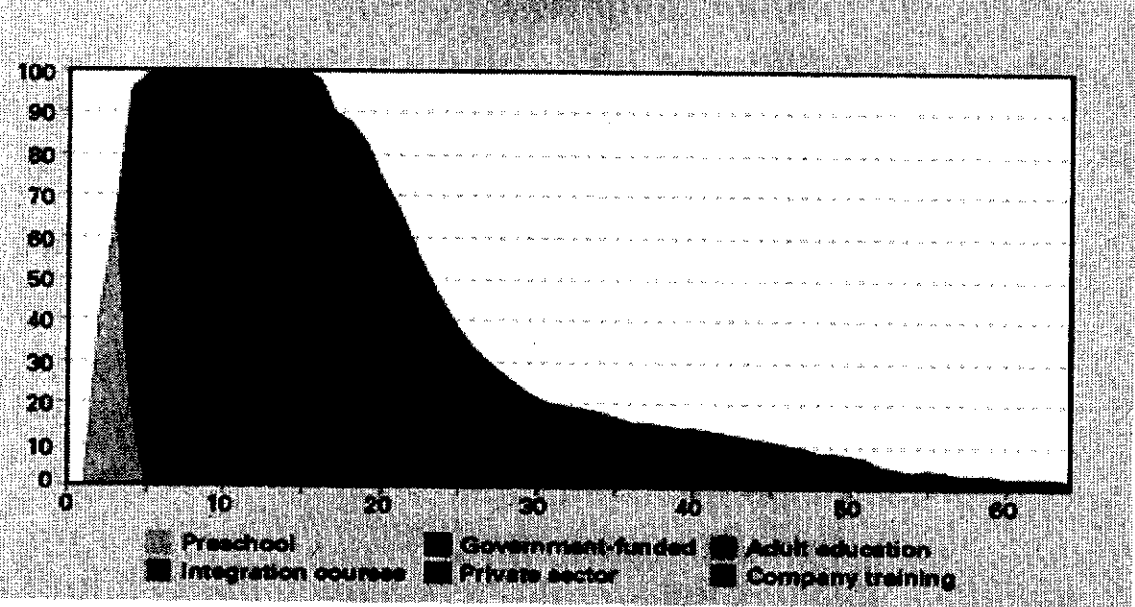

Figure 2.2 Lifelong learning

Participation rate by age

ที่มา : www.newdesigns.Oregonstate.edu/updates/fall96/images/article-3-figure-1.gif

อธิบายภาพและตาราง การศึกษาของประเทศเนเธอร์แลนด์

The Dutch education system

Full-time education is compulsory in the Netherlands for all children aged five to sixteen. For 17 and 18 year-olds, part-time education is compulsory. Children begin their school careers at the age of four in primary education (BAO), special primary education (SBAO) or special education (SO). Later, most of them move on to secondary education (VO), which branches into pre-university (VWO), senior general secondary (HAVO) and pre-vocational secondary (VMBO) education. After secondary education, pupils move on to senior secondary vocational education (MBO) or higher education (HO). MBO is divided into a vocational training programme (BOL) and a block/day release programme (BBL). Higher education encompasses higher professional (HBO) and university (WO) education. Apart from these mainstream types of education, children with special needs attend learning support departments (LWOO), special secondary schools (VSO) or practical training programmes (PRO).

ข้อมูลจาก The Dutch Ministry of Education, Culture and Science PO Box 16375
2500 BJ Den Haag Tel: 003170 412 34 56 | Fax : 003170 412 34 50
Update 2004

บรรณานุกรม

- ธงชัย สมบูรณ์. "การศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ : ทิศทางใหม่ในความเปลี่ยนแปลงของยุโรป".
ข่าวบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. 1(กุมภาพันธ์, 2541) : 5.
- เรืองศรี ศรีทอง. การศึกษาของประเทยุโรปตะวันตก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2524.
- สัมภาษณ์พิเศษ Mr.Oijen Theo do Reus (เจ้าหน้าที่สรรพากรแห่งเมือง Rotterdam ประเทศ
เนเธอร์แลนด์) วันที่ 5 มกราคม 2541.
- อบรม สนิทบาล. ระบบการศึกษานานาชาติ. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2537.
- Lehr, U.M. "Aging in Europe New Direction in Phychology". European Journal of
Gerontology. 1 (1, 1989) : 43 - 52.
- Webster's New Encyclopedic Dictionary. Cologne : Black Dog & Leventhal
Publishers. Inc.,1993.
- www.newdesigns.Oregonstate.edu/updates/fall96/images/article-3-figure-1.gif

